

FAKTA OM LUNGORNA

LUNGORNA – KROPPENS GASVÄXLARE

FUNKTION

Lungornas uppgift är att syrsätta blodet, de består av varsin huvudbronk som delar sig i ett finare grenverk, kallat bronkialträdet. Längst ut i grenverket sitter små blåsor, alveoler, som har till uppgift att syrsätta blodet och tömma det på koldioxid.

Ytan på vilken gasutväxlingen sker i vila är hos en vuxen människa ungefär lika stor som en tennisplan. Andningsvolymen uppgår till cirka sex liter luft per minut. Vid kraftig kroppsansträngning kan den öka till 100 liter per minut. Varje lunga omges av en lungsjäck, vilken med hjälp av ett undertryck förhindrar lungan att falla ihop.

LUNGSVIKT

Lungsvikt talar man om när lungorna inte längre klarar av sin huvuduppgift, att ta upp syrgas och att avlägsna koldioxid. Det vanligaste symtomet vid lungsvikt är andfäddhet vid minsta ansträngning och ibland även i vila.

Det finns en lång rad sjukdomar som kan leda till lungsvikt;

- Sjukdomar i luftvägarna som kroniskt obstruktiv lungsjukdom (KOL).
- Sjukdomar i lungvävnaden som lungfibros och emfysem.
- Kroniska lunginfektioner som cystisk fibros och bronkiektasier.
- Sjukdomar i lungornas blodkärl som primär arteriell hypertension och kronisk lungembolisering.
- Medfödda hjärtfel leder ibland med tiden till att blodkärlen i lungorna skadas.
- Utöver dessa finns en rad andra ovanliga sjukdomar som kan leda till lungsvikt.

TRANSPLANTATION

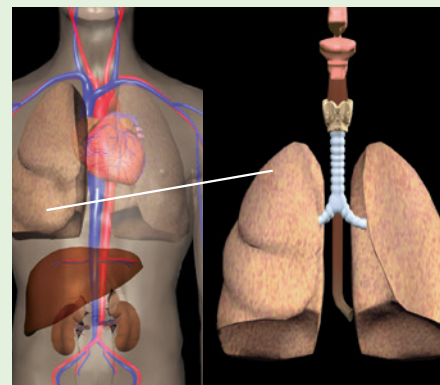
- En lungtransplantation kan göras på tre olika sätt, man kan transplantera en lunga, två lungor eller både hjärta och lungor. Det sista alternativet, en hjärt-lungtransplantation, görs numera mycket sällan. Om det är möjligt transplanterar man idag helst två lungor.
- Väntetiden för en lungtransplantation varierar och enstaka patienter kan få vänta upp till flera år. Faktorer som påverkar väntetiden är organ tillgång, blodgrupp, kroppsstorlek, om man behöver en eller två lungor.

Efter operationen vårdas man i det okomplicerade fallet ett par dygn på intensivvårdsavdelning och efter detta tre till fyra veckor på vårdavdelning.

Efter utskrivning sköts patienterna polikliniskt.

RESULTAT

En lungtransplantation är en bra behandling för patienter med svår lungsvikt, där alla andra behandlingsalternativ är uttömda och resultaten är goda. Patienterna kan oftast återgå till ett normalt liv med bra livskvalitet.

Madelén fick nya lungor 2000.

”Jag föddes med cystisk fibros som är en ärftlig sjukdom. Med åren blev jag sämre, och vid 20 års ålder började jag

märka av det mer och mer. Så vid 22 års ålder, alltså 1999/2000 fick jag börja använda syrgas vid ansträngning och nattetid. Jag fick göra andningsövningar en och en halv timme, tre gånger om dagen för att klara mig. Det som hände sedan var att jag blev inlagd för att min lunga hade punkterats. Jag blev väldigt deprimerad och det kändes som man bara ville lägga av ibland, jag orkade inte, allt runt omkring kändes så meningslöst. Efter en utredning blev jag uppsatt på väntelistan för två nya lungor. I juli 2000 fick jag mitt liv tillbaka, en andra chans. Livet blev helt plötsligt så annorlunda, man njuter av natur, djur, människor ... allt. Min stora dröm har varit att ta MC-kort, men jag har aldrig kunnat för att jag har varit för svag, men i somras tog jag tag i saken och tog mitt MC-kort. Idag är jag ledare på Friskis & Svettis. Tack vare att någon kunde ge mig en gåva så stor som ett par lungor, försöker jag göra något bra av det som sker!

Jag har aldrig varit så lycklig som jag är idag. Jag har sagt JA till donation av mina organ, för jag vet att när jag dör så finns det ingen större gåva än att ge någon sitt liv tillbaka.”